

121
EPISTOLA
D. MARTINI LVTHERI

A D

GENEROSVM ET CLARISSIMVM VIRVM
D. FRANCISCVM DE REVA
COMITEM THVROCIENSEM HVNGARVM

OLIM DATA

NVNC VERO

P E R

M. GEORGIVM HORVATH

QVONDAM IN HVNGARIA FRANCISCANVM

IAM AVTEM

PROSELYTVM EVANGELICO-LVATHERANVM

NONNVLLIS ACCESSIONIBVS

VVLGATA

VITEMBERGAE ET SERVESTAE
APVD SAM. GODOFR. ZIMMERMANNVM
M D C C L I V

EPISTOLA

D. MARTINI LUTHERI

AD

GERONIMUM ET CHARISSIMUM VIREM

D. FRANCISCUM DE REVA

COMITEM PALATINUM CENSUM HANNOVERVM

OLIM DATA

IN ANNO

1522

M. GEORGIVM HORVATH

ORDINARIUM HUNGARICUM FRANCISCANVM

IN VIENNA

EX POSITUM IN ANNO DOMINI 1522

NONNULIS ADDITIONIBUS

VALDE

REPERTIS ET REVISITIS

AB EOD. GEORGIO ZIMMERMANN

MDCCCIV

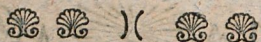

GENEROSO ET CLARISSIMO VIRO
D. FRANCISCO DE REVA (a)
COMITI THVROCIENSI
DOMINO SVO IN CHRISTO OBSERVANDISSIMO.

ratiam, et Pacem in Domino. Etsi literas TVAS, Hanc epist. refert Scultetus, in hist. certaminum Sacramentorum. fol. 20.
VIR CLARISSIME, inter multas occupationes scripsisse TE, videam, ipse quoque miratus tamen sum, quomodo tanta argumentorum copia TIBI ex Zwinglio inhaeserit, in re sacramentaria, et valde doleo, istis argumentis ista moueri; sed cum ipse quoque sim occupator modo, quam, ut prolixius mihi scribere liceat: Interim per Christum et salutem TVAM TE oro, ne corruas in hunc errorem, quod solum panem et vinum in sacramento, et non corpus et sanguinem Christi esse, credas. Nam argumenta TVA sunt Zwinglii, contra quem nos multa scripsimus, sed vernacula, et multos, Deo gratia, conuertimus. (b) *Quidem absurdum est credere, corpus Christi simul*

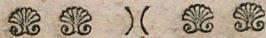
in coelo et in sacramento esse? An omnipotenti Deo difficile est, quod nobis incredibile videtur? Iohan. III. Cap. dicit: *Nemo ascendit in coelum, nisi qui descendit de coelo, Filius hominis, qui est in coelo.* Si tum fuit in coelo, cum in terra ambularet, quomodo non simul erat in diuersis locis? Cui ista sunt incredibilia, quomodo credet, eum esse hominem? Quomodo sit in vtero virginis simul verus Deus assentialiter? Quomodo vna persona simplicissimae diuinitatis incarnetur, exclusis duabus reliquis? Mysteria fidei verbo sunt tradita, et accepta, non ratione comprehensa, aut iudicata. (c) *Valde, imo totum ratio est, quae dicit, idem corpus non posse in diuersis locis esse, sed ratio est coeca, et quod ei est impossibile, Deo est facillimum.* Mihi non est corpus idem, in coelo et in terra. Sed quis sum ego? Mihi non est corpus meum, in parua particula panis, sed quis ego? Deo non est impossibile omne verbum. Non qui comprehenderit, sed qui crediderit, saluus erit. Et iterum: *Si non credideritis, dicit Esaias, Cap. VII. non intelligetis, nec permanebitis.* Miserrimus sit ille Deus, qui non dicit, aut facit, quod nobis incredibile sit, sic enim nullum tandem habebimus articulum fidei, si iudicio nostrae rationis aestimandus fuerit. Sed occupatus cogor hic sistere, iterum atque iterum rogans, (d) *ut in vereri fide Ecclesiae perstet, donec, cum tempore, argumenta TVAE copiosius soluero.* Verba Dei: *HOC EST CORPVS MEVM, TE NON fallent, TVAE ratio, et hominum sapientia mendax est, et fallit.* Christus Dominus TE seruet, et dirigat Spiritu sancto suo. Amen. Datae Witebergae IV. Aug. Anno c1515 xxxix.

TVAE EXCELL:

deditus

MARTINVS LVTHERVVS.

(a) Heros

(a) **H**eros Noster, FRANCISCUS DE REVA, exacto, post hanc Lutheri epistolam, quatuor annorum intervallo, in regno, quod apostolicum audit, Propalatinali dignitate exsplenduit. In Ecclesia vero Euangelico-Lutherana, ut Cherub, per Hungariam eluxit. Arcam veteris Testamenti, in intimo templi adyto repositam, alis suis tegebant sancti Cherubim: *Arca Christi*, ex mente elegantissimi Theologi, MEISNERI, collaudantis regni Hungariae Palatinum THVRZONEM, est Ecclesia, quam protegant principes, veluti coelestes Cherubim. Horum choro ad numerandum cenſeo Propalatinum Noſtrum, REVAIVM. Fuit is coetui Euangelico-Lutherano in Hungaria diuino munere commodatus Cherub, isque omnium primus, poſitus in ſancto monte, et protegens quaſſatam arculam, ea praefertim tempeſtate, qua Ferdinandus, Rex Hungariae, literis feueriſſimis, quarum tenorem ad calcem ponam, profeſſa quaſi vi, vrgebat Propalatinum Noſtrum, ut, virtute officii ſui Propalatinalis, haereſes, quo nomine noſtra quoque Euangelica religio onerabatur, in regno Hungariae inualeſcentes omnibus remediis arceret, puniret, tolleret, et exſtirparet. Propalatinus REVAIVS, ceteroquin reuerens Principum, vice hac, Deo fretus, regium mandatum exſequi, religioni ſibi ducit, Regi Regum potius, quam tumultuanti Ferdinando, morem gerit, *reliquoſque ex ſemine mulieris, cuſtodientes mandata Dei, et habentes teſtimonium Ieſu Chriſti, fideliter protegit.*

Anthropol.
Decad III.
in praefactione.

Sunt verba
Ferdinande
Epistolae.
Apo. XII, 17

(b) Hunc talem tantumque virum, ſpecioſa plauſibilia et erudita (*erudita enim eſt ſatanae ſponſa*, ut Lutherus dicit) Zwinglianorum argumenta de verbis coenae Domini ita conſtrictum tenebant, ut REVAIVS perſuaſum habuerit, ea a nemine ſibi poſſe ſolui, praeterquam ab aeterni Euangelii vindice atque aſſertore inuictiſſimo, beato Luthero. Ea de cauſa Lutherum in conſilium vocat: Lutherus Reuaianorum dubiorum fontem *rationem* eſſe, animaduertit: REVAIVS enim auguſtiſſimum coenae Domini Sacramentum plus iuſto ad *rationis* normam exigebat. Ea autem eſt rationis noſtrae indoles, ſi fraenos ei laxaueris in ſcrutatione ter ſancti huius myſterii, ut illico perulante a ſimplici et natua verborum coenae Domini ſententia in aduerſum rapiatur, et abſurda quaeque et impoſſibilia ſibi formet et imaginetur. *Non nouum eſt*, inquit maximus et incomparabilis CHEMNITIVS, *humanam rationem in illis locis, ubi dogmata iraduntur, etiam quando verba perſpicua*

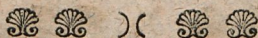
Cap. VII de
Fund. SS.
coenae n. 2.

spicua et manifesta sunt, sibi fingere antinomias absurda, inconuenientia et pugnancia, propter quae existimat, se recte discedere posse a propria et natua verborum sententia: Sed ipsa Scriptura exempla annotauit, et refutationes addidit, ut conscientias recte informaret, quid in huiusmodi grauissimis controuersis, ubi de locis Scripturae, in quibus dogmata traduntur, disceptatur, tuto faciendum, et sequendum sit:

(C) Deus enim dederat Abrahamo promissionem de femine. Gen. XII, 2. et cap. XV, 6. Sed quia ipse erat effectus, et Sacra sterilis, cogitat, forsitan verba promissionis non proprie, sed de adoptiuo femine intelligenda esse. Illis vero suis cogitationibus non statim acquiescit, sed effundit eas in sinum Dei, petens instructionem, Deus vero promissionem ita repetit, ut addat declarationem. *Qui egredietur ex utero tuo, ipsum habebis haeredem:* Haec verba plana sunt: Sed tamen Sara conatur per concinnam interpretationem a propria et natua sententia discedere. *Ingrederere*, inquit, *ad ancillam meam, si forte ex ea aedificer.* Ita discedens a verborum genuina significatione, videbatur sibi sensum promissionis pulchre tenere, et quidem non volebat videri ex prauis dialogicis *rationis* haec sumfisse, multo minus ex contemptu verbi diuini hoc facere. Sed quia inquit: *Dominus conclusit me, ne parerem:* ideo necesse erit, aliam esse promissionis sententiam, quam sicut verba proprie sonant. Dominus vero instituit illustrem repetitionem, et declarationem promissionis: *Ex Sacra dabo tibi filium:* sed quid Abrahamam ridens in corde suo cogitat: Putasne centenario nasceretur filius, et Sara nonagenaria pariet? Tam alte infederat opinio, non posse ita fieri, sicut verba sonabant, Deus igitur quarto instituit repetitionem et declarationem illius promissionis. Sed quia ambo erant senes, Sara occulte rideret. Tandem itaque Deus, quasi eum stomacho, inquit: *Quare risit Sara, uxor tua? Numquid Deo quicquam est difficile?*

Rom. IV, 11. Hoc exemplum propterea est illustre, quia Abraham est Pater credentium: voluit autem scriptum in illo ad commonefactionem totius posteritatis, depingere cogitationes humanae *rationis*, in interpretatione dogmatis fidei, quando propria et natua sententia videtur in absurda, et pugnancia quaedam impingere. Et simul ostendit veram analogiam et certum canonem, quem conscientia in huiusmodi controuersis tuto sequi possit, et merito debeat: Aliquoties enim Abraham tentat ex verbis illis promissionis aliam sententiam exculpere, quam sicut in proprio et natuo sensu sonant.

Non

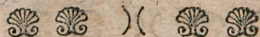

Non tamen illis suis imaginationibus, vel fudit, vel acquiescit. Plerophoria enim fidei sola diuina voce nititur. Sed os Domini interrogat, Dominus vero promissionem repetit, partim iisdem verbis, partim aequivalentibus, partim planioribus, et addit declarationes, vt ita ostendat, non esse discedendum a propria et natua verborum sententia. Cumque tot consentientibus repetitionibus, animi, propter praesumptas antitheses, antinomias, et absurda nondum acquiescerent, cum quidem modum non caperent, quo illud fieri posset, Deus quasi indignabundus respondet: Numquid aliquid impossibile est Deo? Tandem igitur Abraham tot consentientibus repetitionibus confirmatus, nullis amplius absurdis aut obiectionibus mouetur. Non enim considerauit corpus suum emortuum, sed in promissione Dei non haesitauit diffidentia. *Confortatus enim fide, dedit gloriam Deo, plenissime sciens, quia quaecumque promissit Deus, ea potens est et facere.* Rom. IV, 21.

His vestigijs Patris credentium, in tantis confusionibus disputationum de coena Dominica, conscientia timens Deum tuto potest insistere. Quam enim sententiam reddant verba institutionis, si in proprio et natuo sensu accipiantur, ipsi etiam aduersarii agnoscunt et fatentur. Sed huic propriae et natuae sententiae infinita absurda et inexplicabilia inconuenientia videntur obflare, illis mens humana vt medeatur, excogitat alias concinnas et varias interpretationes. Num vero genuina, constans et solida fidei plerophoria est, deserta natua sententia, concinne excogitatis illis interpretationibus statim acquiescere? Nullo modo. Abraham enim os Domini interrogauit, et Dominus repetitione promissionis mentem suam declarauit. Cumque Abraham subinde alia quaereret subterfugia, vt a propria et natua sententia discedere posset, Deus semper opposuit repetitionem promissionis.

Ita et in hac de coena Domini controuersia, totum negotium referamus ad ipsum autorem huius coenae, disceptationes *rationis* nostrae in ipsius sinum effundamus; non autem nostris rationibus statim acquiescamus et palmam demus. Sed quia Scriptura non est priuatae interpretationis, praecipue vero, quia huic controuersiae, si non recte diiudicetur, annexus est reatus iudicii, interrogemus os ipsius testatoris, qui coenae huius autor et hospes est.

Non autem vel quaerendae, vel expectandae sunt nouae et peculiare relationes, nec ex alijs Scripturae locis, qui de coena Domini non loquuntur, petenda est decisio. Sicut enim Deus Abrahae disceptanti mentem suam, repetita aliquoties eadem promissione, declarauit; ita Filius Dei verba Testamenti sui, seu dogma de coena sua, aliquoties in Scriptura repeti curauit. Math. XXVI, 26. Marc. XIV, 22. Luc. XXII, 19. 1 Cor. XI, 23-29. 1 Cor. X, 16. Sed

Sed licet repetitiones illae naturam verborum proprietatem manifeste comprobent et confirment, semper tamen obstrepunt nobis contradictiones *absurda a ratione* nostra excogitatae. Cum vero ab vna repetitione ad aliam progressi fuerimus, et non obtulerit se in illis repetitionibus firma et perspicua demonstratio, verba aliter, quam sicut sonant, accipienda esse: Si tunc Sara in corde nostro nondum acquiescat, sed adhuc miretur, disputer, rideat, et magis inclinēt in diuersam sententiam, cum ex antinomiiis et obiectionibus non possit se euoluere, cogitemus, Dominum indignandum tandem respondere: *Vt quid rides in corde tuo? Numquid Deo difficile et impossibile aliquid erit?*

Sicut igitur tandem Abraham, cum ex tot repetitionibus eiusdem promissionis, non possit, sicut voluerat, et aliquoties tentarat, perspicue et firmiter colligere, verba aliter, quam sicut sonant, intelligenda esse, non considerauit, quicquid vel videbatur obstare, vel poterat obiici; sed certitudinem aliquoties repetitae promissionis *cum potentia diuina* coniunxit, atque hac tandem methodo ad veram fidei plerophoriam peruenit. Rom. IV, 18. Ita cum ex omnibus illis locis, in quibus dogma de coena Domini reperitum est, non poterimus perspicue et firmiter animaduertere, Filium Dei velle, vt a propria et naturali sententia discedamus, non sufficit ad veram fidei plerophoriam, si, propter varias antinomias, antitheses, absurda, quae *ratio* acute excogitat, alias interpretationes comminiscamur. Si enim Filius Dei hoc voluisset, sine dubio ostendisset, in tot illis repetitionibus, quas tamen hoc ipso consilio fieri curauit, vt et verba testamenti sui, et declarationem verborum, in illis ipsis repetitionibus inueniremus.

Sed quomodo poterit fides sua plerophoria constare, cum tot obstant obiectiones, quae non facile possunt dissolui? Illud vero Paullus ostendit in vestigiis Abrahami, Patris credentium, coniungentis certitudinem repetitae promissionis *cum potentia diuina*.

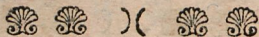
Ita ergo et nos in hac controuersia, etiamsi non possimus omnes obiectiones soluere, coniungamus veritatem, sapientiam et potentiam diuinam, veritatem colligimus ex tot consentientibus eiusdem dogmatis repetitionibus. Nec licet disputare, idem posse fieri alia, & quidem commodiori ratione, spiritali scilicet manducatione. Ipsi enim sapientia omnium optime nouit, quid saluti nostrae maxime vile et necessarium sit. Quod si obstare videtur, non posse hoc fieri, salua veritate humanae naturae; responder omnipotentia eius: Quicquid dixit, hoc potest praestare. Si de modo quaeris? Sapientia eius nouit, et habet modum, quo id, quod verba sonant, fieri possit, longe ultra, quam nos intelligere vel cogitare possumus.

Et

Et commemoratu dignum est, quam sollicitè postea Abraham hanc plephorias methodum obseruauerit: Deus Gen. XXII, 2. praecipit Abrahamo: *Tolle filium tuum, et macta eum in holocaustum &c.* Huius praeccepti quae sit propria et natua sententia, manifestum est. Sed videntur ob stare contradictiones non vulgares. Primum contradictio legis: *non occides* Gen. IX, 6. Deinde ipsius etiam euangelii; *In Isaac vocabitur tibi semen*, vt ita propria et natua praeccepti istius sententia videatur ex diametro pugnare cum lege et euangelio, hoc est contra analogiam vniuersi verbi Dei. Exaggerent, quantum possunt, Zwingliani suas obiectiones, nunquam tamen pares erunt hisce antinomiis.

Quid vero facit Abraham, Pater credentium? Num propter illas antinomias discedit a propria et natua praeccepti istius sententia? Sane, quia filius vnicus erat, quem diligebat, et praecipue, quia filius promissionis erat, non dubium est, varias ipsum cogitationes in animo suo versasse: sed antea didicerat: Verbum Dei non esse priuatae interpretationis, nec ex aliis verbi Dei sententiis, quae de praeccepto illo non loquuntur, accersendas esse interpretationes. Quia igitur Deus ipse sua voce non ostendebat, verba istius praeccepti, aliter, quam sonant, esse interpretanda, licet variae antinomiae et antitheses ob stare videbantur, non tamen ausus fuit a propria et natua sententia discedere. Et quae fuerit methodus plephorias, in qua tandem Abraham inter varios disceptationum fluctus, acq̄ueuerit, Epistola ad Hebraeos cap. XI, 8. pulcherrime ostendit. Ita enim λογισάμενος argumentatus est: Quia vtrumque est verbum Dei: In Isaac vocabitur tibi semen. Et, macta filium tuum, Isaac. Ergo alterum mihi faciendum est, et nihilominus alterum credendum. Quod autem illa duo pugnare videantur, et alterum euacuare alterum, credo, Deum, qui vtrumque dixit, cum ipse sua voce non ostendat aliam interpretationem, posse praestare, ne pugnent. Potens enim est, etiam ex mortuis resuscitare filium meum, vt ita vtrumque, quia verbum Dei est, verum sit. Haec vero simplicitas et obedientia fidei in Abrahamo magnifice praedicatur ab ipso Deo.

Si igitur Abraham propter vrgentissimas illas antilogias non ausus fuit discedere a propria et natua sententia illius praeccepti, quod semel tantum audierat, idque ob vnica hanc causam, quod Deus ipse sua voce non ostendebat, praecceptum aliter, quam sicut sonat, intelligendum esse. Qua conscientia nos in hac controuersia, propter obiectiones multo leniores, audebimus discedere a propria et natua sententia illius dogmatis, quod, in aliquot Scripturae locis Matth. XXVI, 26. Marc. XIV, 22. Luc. XXII, 19. 1 Cor. X, 16. 1 Cor. XI,

23-29. iisdem consentientibus et aequivalentibus verbis repetitum est? Cum in omnibus illis repetitionibus non possit perspicue et constanter ostendi, Filium Dei velle, vt a propria et natua sententia discedamus.

Periculi profecto plenum est, propter rationes, quas mendax hominum sapientia adornat, a verborum testamenti Christi propria significatione recedere, et tropum sectari. Fieri potest, vt alia sententia blandiatur otioso animo, quae magis est consentanea humanae *rationi*, praefertim sic instructa et polita argumentis erudite excogitatis: *sed quid fieri*, sunt verba Melanchthonis, *in tentatione, cum disputabit conscientia, quam habuerit causam dissentienti a recepta sententia in Ecclesia, tunc ista verba: HOC EST CORPVS MEVM, fulmina erunt. Quid hic opponet mens perterrefacta, quibus scripturis, qua voce Dei se muniet, ac sibi persuadebit, necessario hic interpretandam fuisse metaphoram? Post aliqua: Mandatum est Abrahae, vt circumcideret praeputium. Quis non irrisit inter eibnicos? Neque tamen licuit illi, cum institueretur ritus, aliud suspicari, quam quod verba sonant. Homo astutus poterat disputare, rem tam ridiculam nullo modo praecipit a Deo, sed significari, libidines esse coercendas et fraenandas. Paucis interiectis concludit: Nullus Scripturae locus proferri potest, qui testetur, Christum non esse in coena, qui cogat interpretari coenae verba allegorice: Nec vsus ecclesiae veteris cogit, ea interpretari allegorice. Tantum repugnat verbis absurditas quae impingit in iudicium rationis. Haec non est satis magna causa, cur a verbis discedamus. Ita Melanchthon, superstitie adhuc Lutheri, sed post obitum Lutheri: cum Caluino et aliis Sacramentariis conspirare coepit, imo totum Palatinatum vnica epistola, quae extat in refutatione historiae Peucerianae, toxico caluiniano infecit.*

Aliam longe in Luthero fuisse constantiam, nouimus; Heluetii, vt infelicem et infelicis ingenii hominem, damnant Lutherum. Quid vero Megalander noster? *Gaudeo*, inquit, *mibi satis est infelicissimo omnium hominum vna ista beatitudo Psalmi: Beatus vir, qui non abiit in consilio Sacramentariorum, nec stetit in via Zwinglianorum, nec sedet in cathedra Tigurinorum. Certe animus simplici, propriae et natuae verborum coenae Domini significationi inhaerens, apud tribunal Dei hac vel simili apologia vri poterit: Domine Iesu Christe, controuersia in mundo agitata fuit, super verbis testamenti Tui aliquibus in diuersam, a verborum tenore sententiam eadem trabentibus, quibus ego fidem, et conscientiam meam committere non potui, nec volui. Ego vero, qui Testamenti tui et vltimae voluntatis verba ista consideravi, neque comperi vsquam in Scriptura di-*
verso,

Libello ad
Myconium
Frider.
Vide etiam
Kromayer.
Arr. 17. Theol. Posit. pol.
pat. 908.

idem Krom-
pag. 905.
Theol. Posit.

Epist. ad Iacobum Praepositum Brementensem.
Hoc fuit victimum: Das Furze Ver-
sentnis D.
Martin Luth-
theri vom
Sacrament.

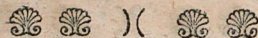
vide similem

uerso, quam sonarent, sensu, eadem abs Te accipi, cui declarationi haud dubie non pepercisses in re tam graui, si aliter, quam sonant, voluisses intelligi, in natiuo et simplici sensu eorundem acquireri. Iudica ergo Tu Domine, an errauerim, et si errauit, cuius culpa factum sit, ut errauerim

apolog. ap
Chemnitii
cap. 7. d
fund. SS.
coenae n. r.
vid. Krom.
Art. 17. The.
ol. Pol. §.
908.

(d) Perstitisse REVAIVM in fide veteris Ecclesiae, argumento est: Nam (sunt verba Sculteti in Historia Certaminum Sacramentariorum fol. 20) Michaellem et Franciscum filios suos in schola D. Stoeckelii discipuli Lutheri Bariphac erudiri et institui curauit: Sed forte in his demum duobus filiis exaruit semen benedictum? Minime. Reuaiano enim generi, Dei gratia, hoc proprium est, quod inter eos magnates Hungariae, quibus exactis Pontificiae noctis tenobris lux veritatis aeternae affulsit, sola et vnica, (ita conuersa, ac commutata est rerum facies,) superfit, in qua inde a repurgatis facris ad hanc vsque aetatem, semper vnus alterue continenter extiterit, qui puriorem professus sit doctrinam. Nostro hoc aeuo, vnum tantum Augustanae confessioni deuotum superesse, scimus: videlicet. Illustrissimum D. BARONEM PAVLLVM DE REVA, natu iam grandem: *Derelictus ego sum solus*, iam iam dicere poterat, si paucis abhinc annis non sine discrimine, excusso monachorum cucullo, Euangelicae nomen non dedisset Ecclesiae Noster Generosus D. ALEXIVS L. B. DE REVA, cuius modestiam, cum nuper inter Philosophiae Magistros cooptaretur, demirati sunt non pauci. Dicere, si gloriari voluisset, poterat: Baro sum. Ornamenta Philosophici Senatus non affecto. Stirps mea, non Philosophiae, sed Curiae Magistros, comites perpetuos, sacrae Coronae Regni Hungariae Asseruatores, Propalatinos, et si quis gentis REVAIANAE nobilitatem ab origine vltima rimari velit, Marchiones, numerat. Haec omnia si dixisset, a vero non aberrasset. Modestissima tamen mens ipsius, horum omnium oblita, alacri, laeto, philosophicum decus acceptat animo, probe sciens, per hoc se nihil, nec suorum derogare splendori maiorum, ne quicquam alienum agere ab aeuo veteri. Olim enim non modo nati loco illustri clarissimarum doctrinarum laureas faciebant magni, verum ipsi quoque principes in parte gloriae ponebant, si post prouinciarum vocabula, et caeteros summae fortunae titulos, his sapientiae quoque insignibus aestimarentur. Agedum itaque, Generose Baro, et nouum hunc, qui Te ornat, honorem, orna vicissim. Haud committas, ut a Maioribus Tuis vincaris, qui tametsi philosophica dignitate non erant aucti, reapse tamen se Magistros praestitere. Magistrum certe dixerit PETRVM DE REVA, quisquis conditam ab eo euoluerit historiam. Nec minus Magistri elogium prae se tulit Venerabilis ille

Reg. XIX
14.

Auus Tuus, ALEXIVS DE REVA, qui inter alia praeclara ingenii sui monumenta, *Quaestiones* in Genesim conscripsit; quarum iteratam editionem Excell. D. COMES FORGACS REVAIANO sanguini propinquus, non ita pridem, adornavit. Vinam pari impendio ipse quoque Perillustris D. IOANNES BALOGH, pectus illud generoso honesto incoctum, modo memorati aui Tui, alia adhuc, eaque varia, erudita scripta, domi suae thesauri instar afferuato, luce donaret, atque typis expressa, a blattis et tineis vindicaret. Sed ne rebus humanis tantum exemptos Maiores Tuos, Magistrorum spartam explentes referre dicar, viuentium autem gloriam, si tacitus eosdem praeteriero, premere videar. An non erudito hoc acuo nostro in poesi vtramque paginam facit, laurcaque Musarum coronari meretur. Illustrissimus D. IOSEPHVS L. BARO DE REVA, Augustissimae Regis Hungariae, a Consiliis, cuius erudita poemata *Palatino* digna sunt *Apolline*. Haec immortalia, non aliunde petita, sed Domi Tuae nata decora, intueri Te decet, Generose Baro. Haec Te incitatura sunt, si modo Tu in Tua laude quempiam, praeter Te ipsum, incitatore[m] expectas, vt iterum propediem edas quidpiam, quo incredibile[m] expectationem, quam per susceptam Magisterii lauream de Te apud doctos concitasti, expleas. Sed a diuerticulo, iam ad orbitam.

Horat. l. 1.
Epist. 3. v. 17.

Perstitisse Reuainos quosdam, inde a Lutheri tempore vsque ad hanc memoriam, in veteri fide Ecclesiae, audiui[m]us. Perstiterunt autem, luce bonorum operum collustrati, vt homines luculenta eorum opera videntes *glorificentur Patrem, qui in caelis est*, Matth. V, 16. Lux hac Reuainiana illustri certe modo se exerebat eo tum, cum Ferdinandi gladius aduersus Bohemorum Regem, Fridericum, micare coepit. Hoc impedito, et acerbissimo faeculi decimi septimi tempore, palantes, hinc inde, sine certo lare, Euangelicae veritatis confessores, Morauios, Bohemosque; vnus de Reuainis (quod idem etiam Thurzones, Illyeshazii, Nadasdii, Nyaraii, Vizkeletii fecere) in sua ditio[n]e hospitio excepit, benignitate subleuauit, studio fouit, ac tutatus est: Non fecus ac *Reuainum*, et *me*, modo subleuat, fouet, ac tutatur Vittembergensis alma Sion. Cui, vt et caeteris vrbibus, *quae in meridie posuerunt vmbra[m] suam, velut noctem, vt absconderent propulsos, et vagos ne proderent; quae habitare apud se faciunt profugos Dei, et illis latibulum sunt a facie vastatoris: His omnibus benedicat lehoua, Deus noster, vt solium eorum stabilia[m]ur beneficentia, et sedeant in tentoriis Dei exercentes iustitiam.*

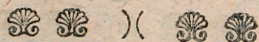
Epistola

Epistola Ferdinanai Regis ad Franciscum Reuaium

Propalatinum data, hoc exemplo.

Ferdinandus &c. Magnifice, fidelis, nobis dilecte. Quemadmo-
 dum magnae nobis curae et prouidentiae esse debeat, fides,
 obseruatio religionis, et cultus Dei opt. max. sanctaeque Matris
 Ecclesiae nostrae a diuisi Patribus, veluti per manus nobis tradita,
 instituta, nihil magis nobis in voto est, quam vt ea omnia, vltius
 sub imperio, diuina ordinatione Nobis concredito, sinceriter, pie et
 recto ordine, per omnes subditos nostros obseruentur, vt prolatata
 Dei, qua multis iam annis respublica, ob scelera communia, vexa-
 tur, indignatione, et pericula iam iam imminetia procul vitari, et
 respublica Christiana in pacem, quietem, et tranquillitatem, Deo
 nobis propitio, pristinam reponi possit. Id autem Nobis et sponte
 ex dignitate et officio nostro Regio facere volentibus, fideliumque
 Nostrorum omnium ordinum istius Regni Hungariae ex Conuen-
 tu Nouizoliensi, cui etiam tu, vt scis, interfuisti, missae supplicatio-
 nes, non minimum addiderunt incitamentum. Supplicatum, vt
 scis, fuerat Nobis humillime, vt haereses illas, quae vbique in re-
 gno Nostro non pullulare modo, sed etiam iam inualuisse diceren-
 tur, extirpandas esse iuberemus, et eos, qui a vero Dei cultu, Ec-
 clesiaeque orthodoxa, diuersis falsis, in pessimum aliorum fidelium
 exemplum imbuti essent doctrinis, nisi resipiscerent, et ad veram re-
 ligionem atque a tot saeculis approbatae Ecclesiae institutionem re-
 uerterentur, omnibus remediis arcendos puniendosque curaremus.
 Quibus ex rationibus meminimus, tibi Nos antea commississe, vt,
 si

Epistola haec
 legitur apud
 Timoneinle-
 suitam in e-
 pitome
 Chronol. re-
 rum Hunga-
 riae. fol. 143.
 an. 1544.

si qui tales reperirentur, in eos ex officio tuo animaduerti, haeresque quascunque ab orthodoxa Ecclesia alienas, in Regno isto Nostro tolli faceres, quod te in hunc diem minus fecisse, non possumus non vehementer mirari. Quamobrem volumus, et fidelitati Tuae firmissime sub indignationis nostrae poena rursus committimus, quatenus si quos tales in isto Regno Nostro Hungariae esse cognoueris, qui haereses falsamque doctrinam, a vera, Dei Ecclesiaeque permanente doctrina, veterique institutione alienam, aut sectari, aut docere, auderent, eos sine cuiuspiam personae, quaecunque haec, et quocunque in magistratu et dignitate sit posita, delectu absque omni, et fauore perquirere, et omnibus opportunis modis castigare debeas, et tenearis. Nam si secus feceris, praeterquam quod Deum Opt. Max. grauiter offendes, Nobisque obsequium ingratiissimum praestabis. Secus igitur nequaquam sis facturus. Datum Pragae 1. Iulii. Anno Domini M. D. XLIV.

Argumentum Psalmi secundi, Lutherus ait, esse

Inania

Quare fremuerunt gentes et populi meditari sunt

Inania.

Aug VI 57 (1)

ULB Halle 3
003 711 420

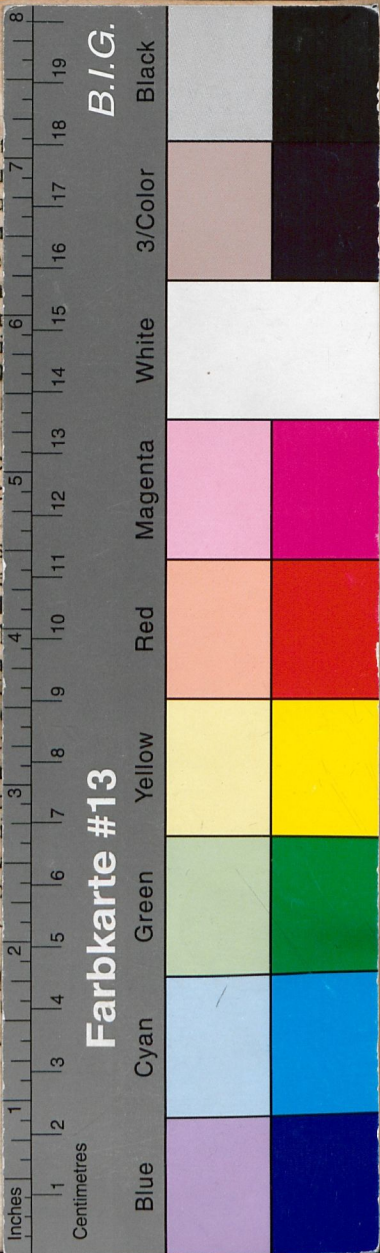
f

TA 70x
nur 4, 5ter verknüpft

Revo

192
EPISTOLA
D. MARTINI LVTHERI

A D

GENEROSVM ET CLARISSIMVM VIRVM
D. FRANCISCVM DE REVA
COMITEM THVROCIENSEM HVNGARVM

OLIM DATA

NVNC VERO

PER

M. GEORGIVM HORVATH

QVONDAM IN HVNGARIA FRANCISCANVM

IAM AVTEM

PROSELYTVM EVANGELICO-LVTHERANVM

NONNVLLIS ACCESSIONIBVS

VVLGATA

VITEMBERGAE ET SERVESTAE

APVD SAM. GODOFR. ZIMMERMANNVM

MDCC LIV

